

STATSMINISTERIET

Dato: 27. juni 2007

Statsminister Anders Fogh Rasmussens svar på spørgsmål nr. 53 (endeligt) stillet af Det Politisk-Økonomiske Udvalg (alm. del).

Spørgsmål 53:

»Hvor ofte sker det, at en minister vælger ikke at rette sig efter en henstilling fra Ombudsmanden, og vil statsministeren give konkrete eksempler på dette?«.

Svar:

Ombudsmandsinstitutionen er – i modsætning til domstolene som træffer juridisk bindende afgørelser – kendetegnet ved, at reaktionsmulighederne er af ikke bindende karakter. Ombudsmanden kan alene fremsætte kritik, afgive henstillinger samt i øvrigt fremsætte sin opfattelse af en sag, og kan således ikke med bindende virkning ophæve eller ændre en påklaget afgørelse eller beslutning.

Statsministeriet er ikke i besiddelse af et samlet overblik over, i hvilket omfang ministre og myndigheder i øvrigt retter sig efter henstillinger fra Folketingets Ombudsmand. Det er imidlertid Statsministeriets klare indtryk, at henstillinger fra Folketingets Ombudsmand i meget vidt omfang følges. Der findes dog eksempler på, at en myndighed ikke har fulgt en sådan henstilling.

Som eksempel herpå kan nævnes **FOB1996.273**, der angik spørgsmålet om, hvorvidt korrespondancen mellem Udenrigsministeriet og de danske repræsentationer i udlandet var interne arbejdsdokumenter i offentlighedslovens forstand og dermed kunne undtages fra adgangen til aktindsigt i henhold til lovens § 7, nr. 2.

Ombudsmanden udtalte under sagen, at korrespondancen mellem ambassaderne og Udenrigsministeriet ikke kunne undtages efter offentlighedslovens § 7, nr. 2. Han henstillede på denne baggrund til, at ministeriet genoptog den sag, hvori ministeriet havde meddelt afslag på aktindsigt, med henblik på at træffe en ny afgørelse på grundlag af ombudsmandens udtalelse. Udenrigsministeriet fulgte ikke ombudsmandens henstilling. Ministeriet gav et fornyet afslag på anmodningen om aktindsigt med henvisning til offentlighedslovens § 7, nr. 2, og anførte endvidere at der »ikke er tilvejebragt væsentlige nye retlige synspunkter, som kunne begrunde en ændring af den af ministeriet truffe afgørelse om aktindsigt...«.

Herudover kan nævnes **U1978.914H** der angik en sag, hvori Justitsministeriet meddelte afslag på aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 6, stk. 1, (nu § 2, stk. 1) i en sag vedrørende tildeling af advarsel efter straffelovens § 265. Ombudsmanden henstillede i en udtalelse til Justitsministeriet at genoptage den pågældende sag, da det var ombudsmandens opfattelse »at det var mest nærliggende at fortolke undtagelsesbestemmelsen i offentlighedslovens § 6, stk. 1, således, at den ikke omfatter sager om tildeling (ændring eller ophævelse) af advarsel efter straffelovens § 265.«. Justitsministeriet fulgte ikke ombudsmandens henstilling. Ministeriet ændrede ikke sin fortolkning af den pågældende bestemmelse i offentlighedslovens i overensstemmelse med ombudsmandens udtalelse.

Højesteret gav Justitsministeriet medhold i, at sager vedrørende meddelelse af advarsel i henhold til straffelovens § 265 er af en sådan karakter og har en sådan sammenhæng med sager angående overtrædelse af straffelovens kap. 25 og 27, at det efter de hensyn, der efter forarbejderne til offentlighedsloven må antages at ligge til grund for bestemmelsen i lovens § 6, stk. 1, (nu § 2, stk. 1) herunder hensynet til beskyttelse af de i sagen implicerede personer, er mest nærliggende at fortolke bestemmelsen som omfattende sager om de omhandlede advarsler.

Endvidere kan nævnes **U2004.1212Ø** der omhandlede Beskæftigelsesministeriets behandling af en anmodning om aktindsigt i navnene på to medarbejdere i ministeriet. Beskæftigelsesministeriet afslog at udlevere navnene for at undgå chikane af de pågældende medarbejdere.

Ombudsmanden udtalte i sagen bl.a., at en praksis, hvorefter enkelte personer nægtes indsigt i oplysninger, som ellers alle og enhver kan få indsigt i, hvis de beder om det, er grundlæggende i strid med offentlighedsordningen i offentlighedsloven. På den baggrund er det antaget, at chikanehensyn i sig selv kun i helt ekstraordinære situationer kan begrunde afslag på aktindsigt. Ombudsmanden henstillede til ministeriet at meddele aktindsigt i de ønskede oplysninger. Beskæftigelsesministeriet efterkom ikke ombudsmandens henstilling.

Landsretten fandt bl.a., at indholdet af sagsøgerens breve og hans adfærd i øvrigt ikke var en sådan karakter, at Beskæftigelsesministeriet med henvisning hertil kunne nægte aktindsigt efter bestemmelserne i offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 3 eller nr. 6. Landsretten dømte således ministeriet til at meddele aktindsigt.

Endelig kan nævnes **U2005.616H**, der omhandlede afskedigelse af en teknisk chef i en kommune efter udløbet af en prøvetid 2 år, som – efter kommunens opfattelse – ikke var forløbet tilfredsstillende. Den tekniske chef og kommunen indgik en fratrædelsesaftale. Ombudsmanden udtalte i en redegørelse om sagen, at kommunens behandling af afskedigelsessagen havde lidt af væsentlige retlige mangler i form af manglende begrundelse for den endelige afgørelse, tilsidesættelse af notatpligten om væsentlige oplysninger og mangelfuld partshøring. Kommunen fulgte ikke ombudsmandens opfordring til at genoptage sagen.

Højesteret fandt bl.a., at en sådan fratrædelsesaftale ikke var omfattet af forvaltningslovens afgørelsesbegreb, og at der i det forhold, at forvaltningsprocessuelle forskrifter som udgangspunkt er ufravigelige, ikke kunne indlægges et forbud mod forligsmæssigt aftalte fratrædelsesordninger, der gjorde op med evt. sagsbehandlingsfejl i det forudgående forløb. Højesteret frifandt kommunen under henvisning til, at parterne måtte anses for at have givet afkald på at påberåbe sig de kendte, forvaltningsretlige mangler ved kommunens behandling af sagen, og at dette afkald havde været gyldigt.